

Family
Business
Norway

Fakta om familieeierskap & effekt av formuesskatt

Innledning

Family Business Norway er et nettverk for familiebedrifter i Norge. Nettverket ble stiftet i 2015 av en samling norske familiebedriftseiere, og består i dag av 123 familiebedrifter. Medlemsbedriftene representerer stor bredde hva gjelder geografisk spredning, bransjer, størrelse og alder. 1/3 av medlemsbedriftene er eldre enn 100 år. 65% av medlemsbedriftene er operative virksomheter og 35% av medlemsbedriftene er familieinvesteringsselskaper.

Foreningen er en del av det internasjonale nettverket Family Business Network.

Foreningens formål er å tilrettelegge for at bedriftseiende familier i flere generasjoner skal kunne utgjøre et aktivt og sterkt nettverk for kunnskapsoverføring, dialog og utveksling av idéer. Foreningen ønsker å synliggjøre familiebedrifters betydning for samfunnet og bidra til å forbedre rammevilkår for privat eierskap i Norge.

Både i Norge og globalt er ca **2/3** av privateide bedrifter familieeid. Familiebedrifter er en bærebjelke i næringslivet og samfunnet. Familiebedrifter bidrar til **verdiskaping** i form av:

- Leverer produkter og tjenester.
- Sysselsetter (536.600 arbeidsplasser er i bedrifter hvor eierne betaler formuesskatt). [1]
- Betaler skatt: Bedrifter med eiere i formuesskatteposisjon betalte 24 mrd i selskapsskatt (2016). [1]
- Betaler skatt: De 132 største familiebedriftene bidrar alene med over 100 mrd til velferdsstaten (selskapsskatt, arbeidsgiveravgift, moms, inntektsskatt fra 177.00 ansatte. Eierkostnader som formuesskatt og utbytteskatt er ikke inkludert). [5]
- Investerer i innovasjon i egen bedrift og gjennom å investere i oppstartsselskap. Som investor bidrar familiebedrifter med kapital, kompetanse og nettverk.
- Ringvirkninger gjennom kjøp av råvarer, produkter og tjenester av leverandører lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.
- Sponsing og donasjoner til lokal idrett og kultur i tillegg til en rekke andre gode formål.

Familiebedrifter konkurrerer ikke i et eget marked kun med andre familiebedrifter. Det er **urettferdig** og **konkurranseshemmende** at norske eiere av familiebedrifter har eierkostnader som utenlandske eiere og offentlig eierskap ikke har. Vi ønsker å vise praktiske eksempler på hvordan skatt på arbeidende kapital rammer bedriftene våre.

Hensikten med dette dokumentet er å samle relevant fakta om familiebedrifter og hvordan formuesskatten rammer familiebedrifter.

Familiebedrifter i Norge

Family
Business
Norway

Fakta om familiebedrifter i Norge

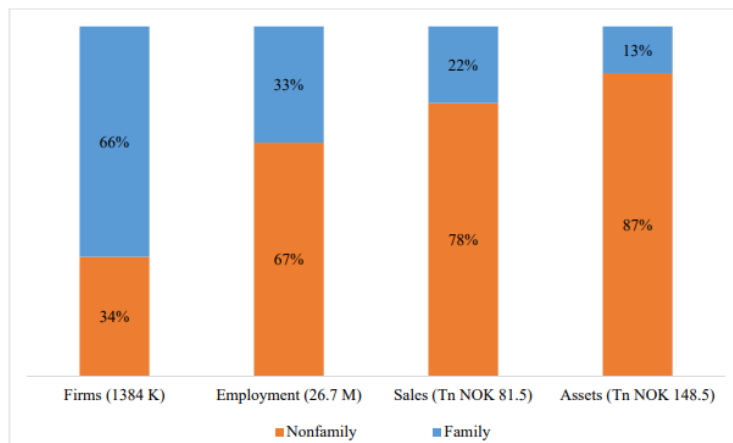
Det er 80.000* familiebedrifter i Norge. 70% av alle private bedrifter i Norge er familieeid [6]. BI senter for eierstyring har en unik database over eierdata. Definisjonen de benytter er at en bedrift må være minimum 50% eid av en eller flere person som er forbundet gjennom blodsband eller ekteskap. De fleste familiebedriftene er små:

- 70% av familiebedriftene har færre enn 10 ansatte og omsetter for under 10 millioner.
- 28% har mellom 10 og 100 ansatte, og omsetter fra 10-100 millioner.
- Kun 1,5% har flere enn 100 ansatte og omsetter for over 100 millioner.

Familiebedrifter er dominerende i alle sektorer i Norge. Innenfor matvareproduksjon, skog, varehandel og hotell er nesten alle familieeid.

Vi forbruker produkter og tjenester fra familieeide bedrifter hver dag.

Figure 5.1: Macro-economic significance of family firms vs. nonfamily firms, 2000–2015

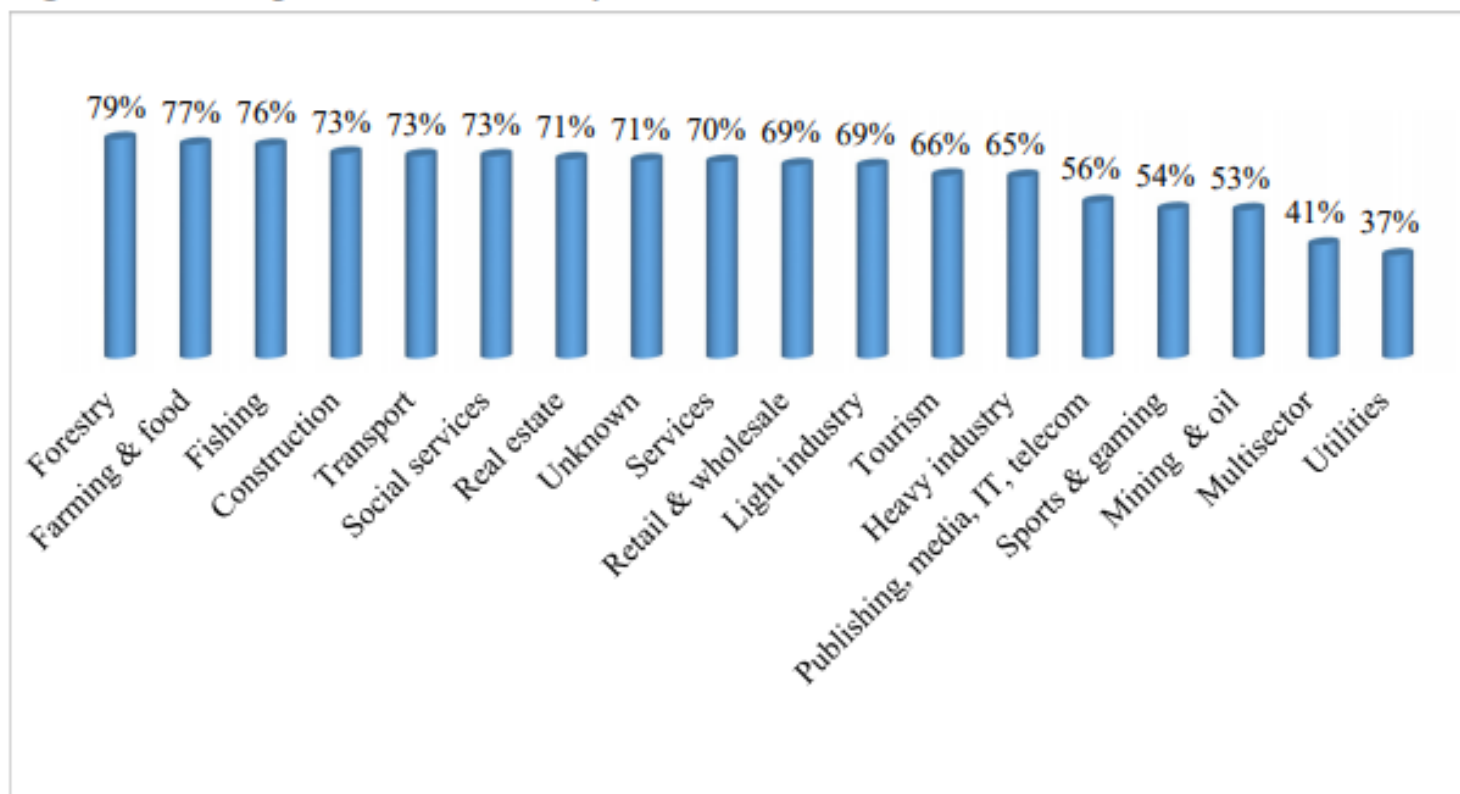

*Rapporten fra Ny Analyse [1] omhandler 284.000 AS. Når vi her snakker om 80.000 familiebedrifter er det fordi de er gruppert i samme eierskap. En gruppe kan bestå av flere AS.

Kilde:

https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3182411

Figure 5.3: The prevalence of family firms across industries, 2015

Kjennetegn ved familiebedrifter

Konsentrert eierskap: eierskap i familiebedrifter er konsentrert på få hender sammenlignet med andre eierformer. Eierne deler en historie, verdsett, kultur og kjenner hverandre. Eierne har gjerne et felles mål med eierskapet.

Aktive og synlige eiere: eiere i familiebedrifter er ofte ansatt i bedriften. I følge databasen til BI har 76% av alle familiebedrifter daglig leder fra eierfamilien, og 88% har styreleder fra eierfamilien.

Langsiktighet: familiebedrifter har et generasjonsperspektiv. Eierne ønsker å ivareta historie og tradisjoner, men også videreutvikle og innovere. Drivkraften til mange eiere er å gi videre til neste generasjon mer enn de selv arvet. Det er gjerne personlig prestisje i at bedriften absolutt ikke skal «gå under» på denne generasjonens vakt. Familiebedrifter representerer tålmodig kapital ofte med evigheten som perspektiv i sine investeringer.

Familiebedrifter har mange mål utover å tjene penger!

I familiebedrifter er ofte lønnsomhet kun et av mange mål. Familiebedrifter har mange former for kapital og er opptatt av å bevare og videreutvikle alle disse. Eksempler på andre mål:

- Ivareta tradisjoner, bevare historien og videreutvikle familiebedriften
- Innovasjon og skaperglede
- Beholde eierskapet i familien
- Skape og beholde arbeidsplasser
- Være en aktiv bidragsyter i lokalsamfunnet
- Ta vare på de ansatte og omgivelsene bedriftene operere i

Argumenter mot formuesskatt

Formuesskatten er en belastning for eierfamilier av flere årsaker:

Formuesskatt må betales uavhengig av resultat i bedriften. Formuesskatten er knyttet til eiendeler og anleggsmidler i balansen og må betales uavhengig av om bedriften går med overskudd eller underskudd. Koronakrisen har vært brutal for mange familiebedrifter med dramatisk fall i inntekter. Allikevel må formuesskatten betales som alle andre år.

Urettferdig skatt som kun eiere bosatt i Norge må betale. Formuesskatten er **konkurranseshemmende** siden det kun er en skatt for eiere bosatt i Norge. Familiebedrifter konkurrerer ikke i et eget marked hvor alle bedrifter har disse eierkostnadene.

Eiere må ta verdier ut av bedriften for å betale skatt som kunne vært investert i virksomheten. Eierne må ta ut utbytte fra bedriften for å betale formuesskatt og utbytteskatt. Dette er kapital som heller kunne vært brukt til videre investeringer i bedriften.

Formuesskatten er en skatt på arbeidsplasser i familiebedrifter. **536.600 arbeidsplasser** er i bedrifter eid av personer som betaler formuesskatt.

Eksempler

GC Rieber i Bergen har beregnet at de i løpet av de siste 12 årene har tatt ut ca. 50% av overskuddet i utbytte. Om lag **3/4** av utbytte har gått til å dekke eierkostnader (formuesskatt + utbytteskatt) for de private eierne. Det betyr at ca. **35%** av overskuddet gikk til å dekke eierkostnader. Hvis dette blir lagt til selskapsskatten som nå er 22%, har GC Rieber gruppen en samlet skatt på ca. **55%**. GC Rieber ble etablert i 1879 og er en diversifisert gruppe med 6 ulike forretningsområder. Blant konkurrentene er det både selskaper eid av utenlandske eiere og statlig eide bedrifter som ikke har eierkostnadene som Rieber familien har.

MR. ICEMAN ble etablert i 1999 av Jack Stensland i farens garasje. De leverer idag ferdig produserte isbiter av høy kvalitet, bærekraftig produsert på en mat-trygg måte. Basert på stabil god vekst, investerte eier Jack Stensland betydelig i ny fabrikk og automatisering. På bakgrunn av store investeringer ble det negativt resultat i 2019 og med stort inntektsbortfall for HORECA segmentet i 2020 endte 2020 med et bittelite pluss resultat. Formuesskatt skal likevel betales til tross for negativt resultat, til stor frustrasjon for eier Jack Stensland. Investeringer i blant annet maskiner blir utsatt grunnet avsetning av midler til uttak til betaling av formuesskatten.

2019:

- Omsetning: 22 millioner
- Resultat: -1,5 millioner
- Formuesskatt: 170.000,-
- Må ta ut 250.000,- for å dekke skatten

2020:

- Omsetning: 29 millioner
- Resultat: 779.000,-
- Formuesskatt: 150.000,-
- Må ta ut 220.000,- for å dekke skatten.

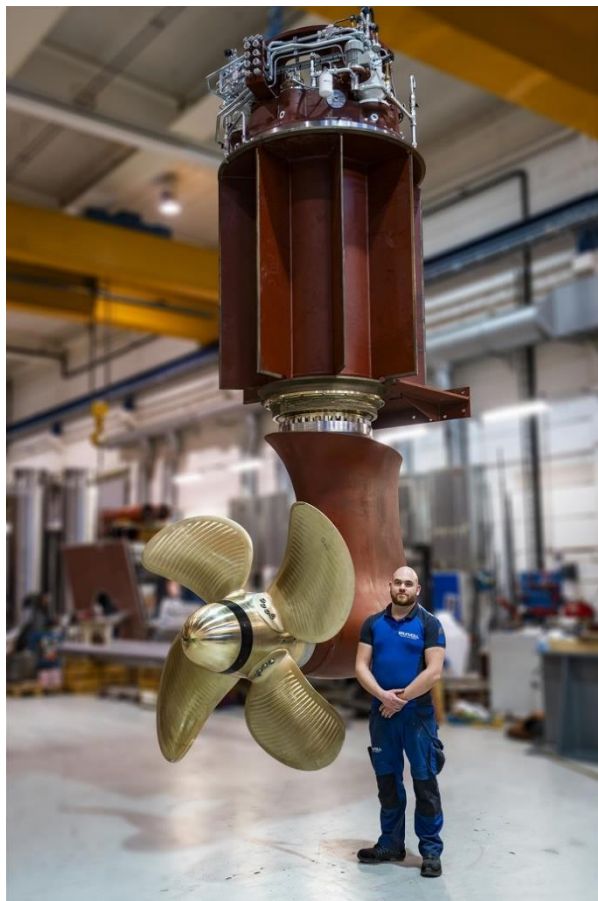
Argumenter mot formuesskatt

Formuesskatten hemmer entreprenørskap

- oppstartsselskap får en skattebelastning før de får bærekraftig inntektsstrømmer (Civita-rapporten Norske Eiere omtales dette som å betale skatt på lottogevinst idet du kjøper lottokupong og før du vet om du vinner)
- eiere av familiebedrifter som kunne benyttet sin kompetente kapital til å investere i oppstartsselskap, må investere i likvide og prosjekter med lav risiko for å kunne ha midlene tilgjengelig for formuesskatt

Formuesskatt hindrer familiebedrifter i børsnotering

Det er en verdsettelsesrabatt på unoterte aksjer ved beregning av næringsformue, som det ikke er på børsnoterte aksjer. For unoterte aksjer legges bokført verdig til grunn for skatteberegning, mot markedsverdi for børsnoterte aksjer. Familiebedrifter som vurderer en børsnotering for å få tilgang til kapital og gjøre aksjene sine likvide, må ta med i vurderingen den ekstra eierkostnaden en børsnotering gir.

Eksempler

Høegh Capital Partners har røtter tilbake til 1927. Dagens eiere i 3. generasjon er spredt mellom Oslo og London, og opplever i praksis hvordan eierkostnadene hemmer dynamikken i partnerskapet. Eierne i Norge er avhengig av regelmessig utbytte for å dekke eierkostnadene som fører investeringer i retning av selskaper med sikker kontantstrøm og lavere risiko. Eierne basert i London, som ikke har de samme eierkostnadene, ønsker å investere mer i tidligfase selskaper med usikker kontantstrøm og høyere risiko.

Brunvoll i Molde produserer propeller og fremdriftssystem til skip i alle segmenter. Bedriften ble etablert i 1912 og er i dag eid av 3., 4. og 5. generasjon Brunvoll. Eierne er avhengig av årlig utbytte for å dekke sine eierkostnader.

Bedriften har besluttet å beholde all utvikling og produksjon i Norge og har satset stort på automatisering og digitalisering.

Brunvoll har **500 ansatte** i Molde, Volda og Dalen med en eksportandel på **80-90%**.

Brunvoll har levert trustere og fremdriftssystem til bl.a. kabelleggeren «Nexans Aurora» hybrid skipet «Color Hybrid». Til sammen har Brunvoll levert mellom 9.000 og 10.000 anlegg i hele verden siden 1965.

En av hovedkonkurrentene til Brunvoll, Rolls-Royce Marine ble i 2018 kjøpt av Kongsberg Maritime med et stort statlig eierskap har ikke Kongsberg Gruppen de samme eierkostnadene som Brunvoll.

Skatt på arbeidsplasser

Norske private eiere er avgjørende for sysselsetting og aktivitet i økonomien. Aksjeselskaper i Fastlands-Norge står for hoveddelen av sysselsetting, omsetning og annen aktivitet i næringslivet. Private norske eiere står bak **6/10 av alle arbeidsplasser** (61 prosent) og **1/2 av all omsetning** (51 prosent) i disse bedriftene i fastlands-økonomien. De står for om lag 1/3 av selskapsskatt (34 prosent) og har litt over 1/3 av all egenkapital (37 prosent), men mottar om lag 1/2 av alle utbytter (49 prosent) i aksjeselskaper i Fastlands-økonomien.

Ny Analyse & BI har utarbeidet en analyse om privat eierskap, næringsaktivitet og skattebidrag publisert juni 2021. [1] Hovedformålet med rapporten er å frembringe ny empiri om ulike eiergruppers betydning for aktivitet i næringslivet og skattebidrag, både gjennom næring og i privatøkonomien, med et analysefokus på eiere av bedrifter og næringsaktiva som er i formuesskatteposisjon.

Analysen er gjennomført både nasjonalt og på fylkesnivå, og frembringer ny empiri primært basert på aggregert registerdata sammenstilt av professor Amir Sasson ved BI. Data er hentet fra fire ulike databaser bestående av bedriftsdata, eierskapsdata, personlige likningsdata og sysselsettingsdata. Registerdataene er sammenstilt for BI av Statistisk Sentralbyrå.

Rapporten er basert på 2016 tall, fordi det ble funnet feil i registerdata i den ene databasen fra påfølgende år. Det endrer ikke konklusjonen at det er tall fra 2016.

Hele rapporten + rapport pr fylke er publisert hos Civita <https://www.civita.no/okonomisk-frihet-og-utvikling/rapport-om-bedriftseierskap-naeringsaktivitet-og-skattebidrag>

Fordeling av ansatte i Norge, etter sektor, private selskaper etter hovedeiergrupper og formuesskatteposisjon for private, norske eiere (fastland)

I 2016 var det til sammen 2.568.000 sysselsatte i det norske arbeidsmarkedet

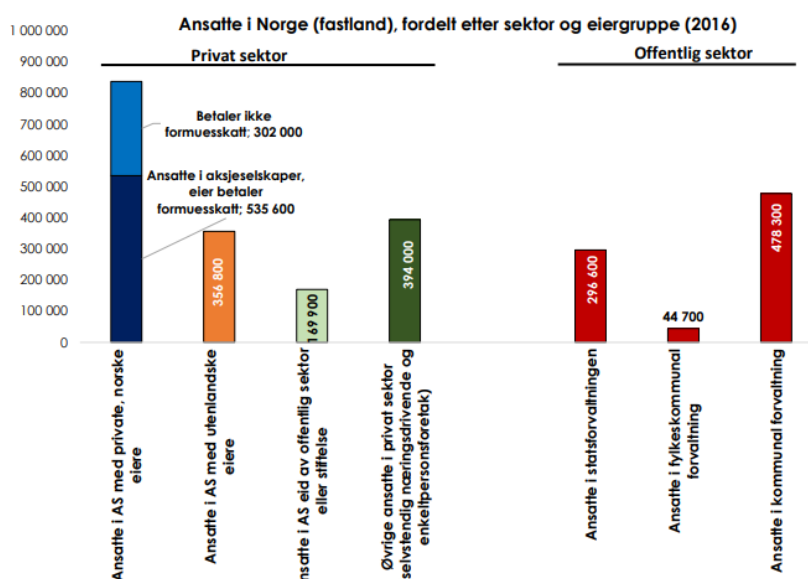
Privat sektor: Totalt 1.758.300 ansatte i 2016

Private, norske eiere i aksjeselskaper i Fastlands-økonomien, søylen lengst til venstre, har til sammen 848.900 ansatte. Av dette er det 536.600 ansatte i bedrifter med eiere som betaler formuesskatt. Private, norske eiere utenom formuesskatteposisjon har til sammen 302.000 ansatte. Øvrige ansatte, som i all hovedsak består av selvstendig næringsdrivende og enkeltpersonsforetak, men også privat ansatte innen offshore olje- og gassproduksjon, utgjør 394.000 sysselsatte. Formuesskatteposisjonen til eiere i denne gruppen er ikke undersøkt. Til sammen gir dette 1.242.900 arbeidsplasser i bedrifter med private norske eiere eller som er selvstendig næringsdrivende.

Antall ansatte i bedrifter i Fastlands-økonomien med utenlandske eiere er 356.800. 169.900 ansatte arbeider i bedrifter i privat sektor i Fastlands-økonomien eid av offentlig sektor eller stiftelser.

Offentlig sektor: Totalt 819.600 ansatte i 2016

Det er 296.600 ansatte innen statsforvaltningen i Norge, 44.700 innen fylkeskommunal forvaltning, samt 478.300 i kommunal forvaltning.

Kilde: NyAnalyse | BI ved professor Amir Sasson |

¹ Det norske arbeidsmarkedet inkluderer også private, norske eiere med ukjent formue (11 309 ansatte), samt andre ukjente eiere (8 169 ansatte).

² Gruppen med øvrige ansatte (hovedsakelig selvstendig næringsdrivende og enkeltpersonforetak) inkluderer også privat ansatte innen offshore olje- og gassproduksjon.

Selskapene tappes for å betale formuesskatt

Norske eiere i formuesskatteposisjon tar mer kapital ut fra sine selskaper enn andre eiere [1]

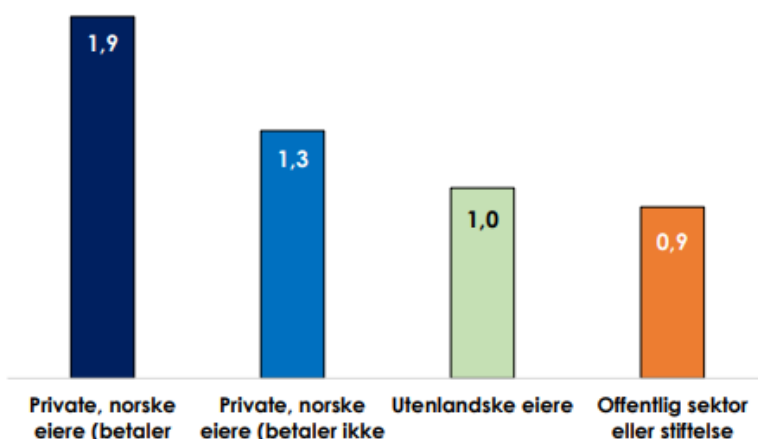
Norske eiere i formuesskatteposisjon tok i 2016 ut 46,3 milliarder kroner i utbytte fra aksjeselskaper i fastlands-økonomien, vesentlig mer enn andre eiergrupper. Utenlandske eiere var nærmest med 32,1 milliarder kroner, mens offentlig sektor og stiftelser tok ut 24,4 milliarder kroner. Det store utbytte fra bedrifter eid av norske private eiere i formuesskatteposisjon er overraskende stort, siden det er utenlandske-eide bedrifter som betaler mest selskapsskatt, noe som kan indikerer at de har best lønnsomhet.

Mens en utenlandsk eier tar ut en krone i utbytte per krone deres selskaper betaler i selskapsskatt, tar norske eiere i formuesskatteposisjon ut 1,9 kroner i utbytte per krone deres selskaper betaler i selskapsskatt, 90 prosent høyere. Funnet er en indikasjon på at formuesskatten kan virke tappende av kapital fra bedrifter eid av norske private eiere i formuesskatteposisjon.

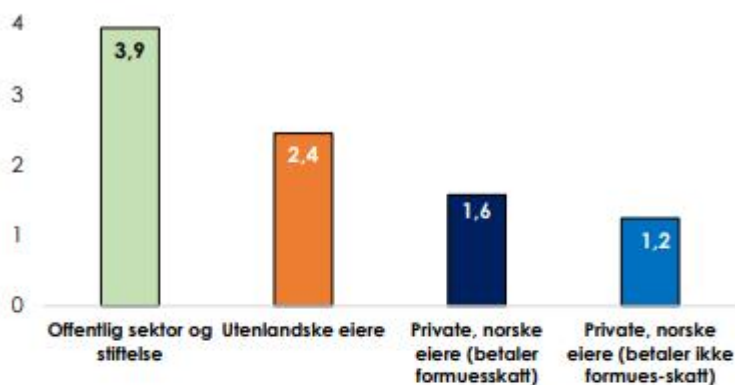
Bedrifter eid av private norske eiere har lavest lønnsomhet målt som andel av omsetningen. Forholdet mellom selskapsskatt og omsetning gir en indikasjon på den relative lønnsomheten for de ulike eiergruppene relatert til omsetningen. Private norske eiere har i gjennomsnitt en lavere lønnsomhet enn offentlig/stiftelses-eide og utenlandsk-eide bedrifter. Bedrifter som er offentlig eid og eid av stiftelser betaler i gjennomsnitt 3,9 kroner i selskapsskatt per 100 kroner de har i omsetning. For bedrifter eid av utenlandske eiere er forholdet 2,4 kroner i selskapsskatt per 100 kroner i omsetning. Bedrifter eid av private norske eiere i formuesskatteposisjon betaler i gjennomsnitt 1,6 kroner i selskapsskatt per 100 krone i omsetning, mens forholdstallet er 1,2 for bedrifter eid av private norske eiere som ikke er i formuesskatteposisjon. Norske private eiere i formuesskatteposisjon oppnår lavest selskapsskatt relatert til egenkapital.

En måte å analysere den relative lønnsomhet er å se på forholdet mellom selskapsskatt og egenkapital. Målt på denne måten skårer private norske eiere i formuesskatteposisjon lavest blant alle AS-bedrifter i fastlands-økonomien. Høyest skårer bedrifter eid av private norske eiere som ikke er i formuesskatteposisjon, med 6,1 kroner i selskapsskatt i gjennomsnitt per 100 kroner de har i egenkapital.

Utbytte i aksjeselskaper i Fastlands-Norge fordelt etter eiergrupper per krone betalt i selskapsskatt, 2016

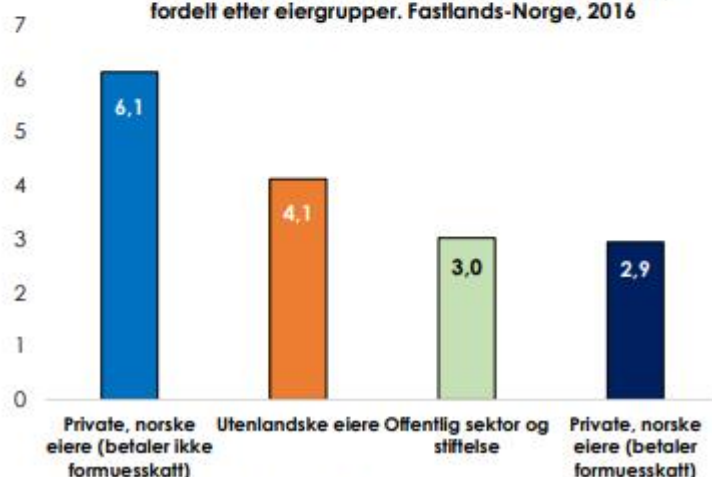

Betalt selskapsskatt i kroner per 100 kroner i omsetning, fordelt etter eiergrupper, Fastlands-Norge, 2016

Kilde: NyAnalyse | BI ved professor Amir Sasson

Kroner i selskapsskatt per 100 kroner i egenkapital, fordelt etter eiergrupper, Fastlands-Norge, 2016

Kilde: NyAnalyse | BI ved professor Amir Sasson

Norge – et av få land med formuesskatt

Det er kun Norge*, Sveits og Spania av OECD landene som har formuesskatt. [2]

I Sveits varierer den fra kanton til kanton. I Spania er den avviklet i flere regioner.

Følgende oversikt viser hvordan eiere beskattes i utvalgte europeiske land i 2021.

Land	Formuesskatt	Utbytteskatt	Kapitalbeskatning	Selskapsskatt	Eiendomsskatt
Norge	Ja, 0,85 % Bunnfradrag 180 000 €	31,68 %	22 %	22 %	Kommunal (maks 0,4 %)
Spania	Ja, ulik i regioner, 0,2 til 2,5 % Bunnfradrag 2 mill €	19-23 %	19-23 %	25 %	
Sveits	Ja, ulik i kantoner, 0,3 til 1 %	Nei	0 %	11 til 21 %	
Tyskland	Avskaffet 1996	26,375 % effektiv	26,375 %	15 % + «trade tax» (Berlin = 32,9 %)	0,65 til 2,83 %
Danmark	Avskaffet 1997	27-42 %	27-42 %	22 %	
Sverige	Avskaffet i 2007	30 % noterte, 25 % unoterte selskaper, 20 % i «closely held firms»	30 %	20,6 % (2021)	0,5 til 1 % for næringsseiendom
Frankrike	Avskaffet 2018	30-34 %	30 %	32,02 % effektivt for store overskudd, 28 % for små virksomheter	IFI 0,5 til 1,5 % Bunnfradrag 1,3 mill €

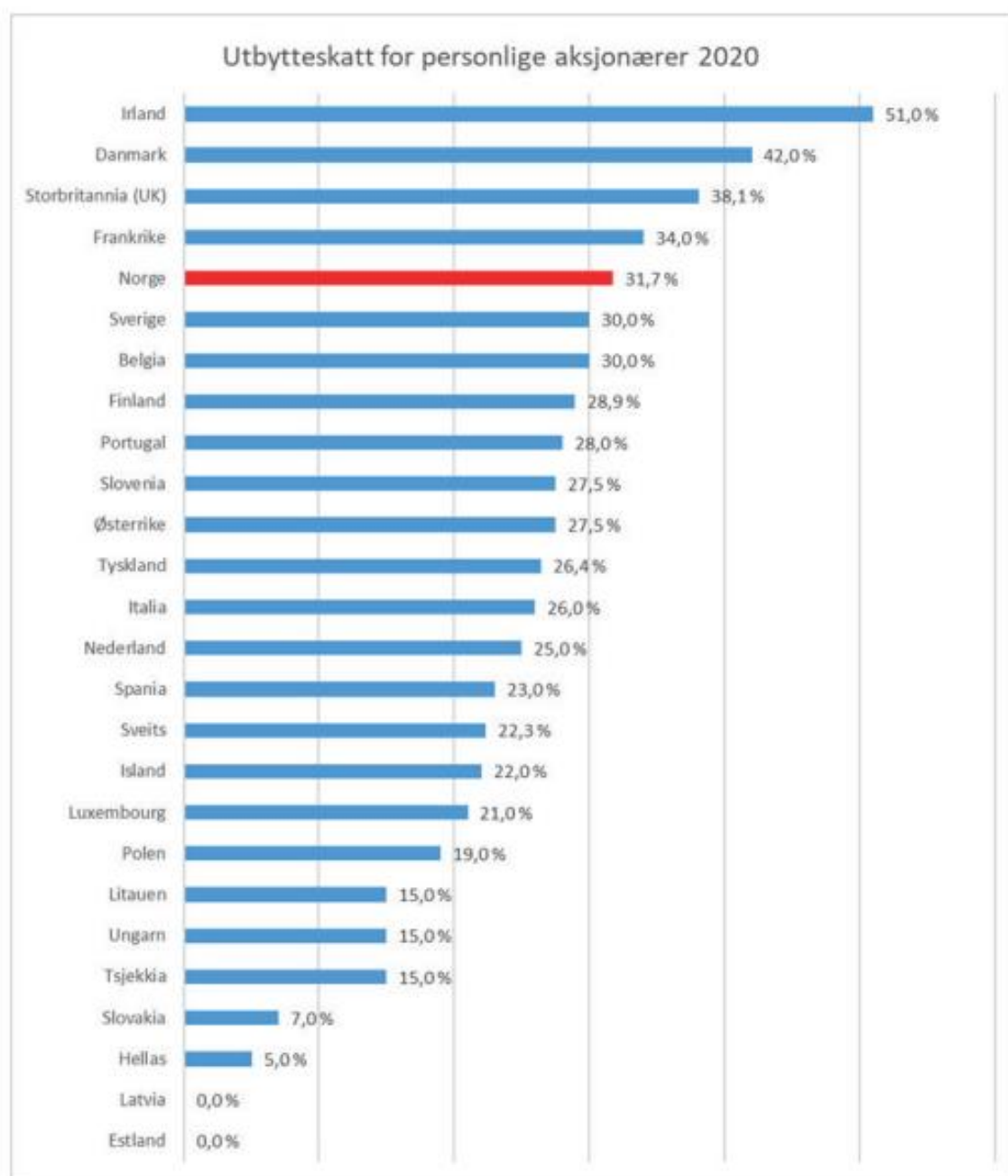
Land	Maksimal marginalbeskatning av eiere selskapsskatt + utbytteskatt	Maksimal marginalbeskatning inkludert formuesskatt	Aksjonærmodell med fritaksmetode i holdingselskap
Norge	46,7 %	Varierer avhengig av avkastning. Opptil 56,1% ved bruttoavkastning på 5 %, tilsvarende forventet bruttoavkastning for Oljefondet. Marginalskatten stiger ved lavere avkastning (opp til 62,3% ved 3% bruttoavkastning) og synker ved høyere avkastning (55,5% ved 10% bruttoavkastning).	Ja
Danmark	54,8 %	54,8 %	Ja
Tyskland	48,7 %	48,7 %	Ja, med noen krav
Frankrike	49,3 % (47,5 %)	47,5 % (2022)	Ja, med noen krav (2 år/5 %/ 1% beskatning)
Spania	44,5 %	Varierer, formuesskatt fra 0	Ja, med noen krav
Sverige	44,4 %	44,4 %	Ja
Sveits	38,7 %	Varierer mellom kantonene	Ja

Utbytteskatt som dobbeltbeskatning

De landene i OECD som har høyere utbytteskatt enn Norge har ikke formuesskatt [2]. For Norske bedriftseiere som er avhengige av å ta ut utbytte fra bedriftene for å dekke eierkostnader som formuesskatten må utbyttet være 31,7% høyere enn formuesskatten siden utbytteskatt også må betales.

Utbytteskatten ble innført i 2006 i forbindelse med en planlagt utfasing av formuesskatt, og hadde ikke til hensikt å være en dobbeltbeskatning for mange slik det har blitt. Oversikten under viser utbytteskatt for personlige aksjonærer i 2020.

Kilde: OECD, «Top personal dividend tax»

Fordeling av skatteinntekter

Formuesskatten er eierbeskatning og skatt på arbeidsplasser

Formuesskatten er her presentert sammen med eiendomsskatt, men formuesskatten isolert bidrar med ca. 15 mrd. Om lag halvparten på dette er på arbeidende kapital. Den andelen av formuesskatt som gjelder næringsformue er en **skatt på arbeidsplasser** som kun rammer bedrifter eid av privatpersoner bosatt i Norge.

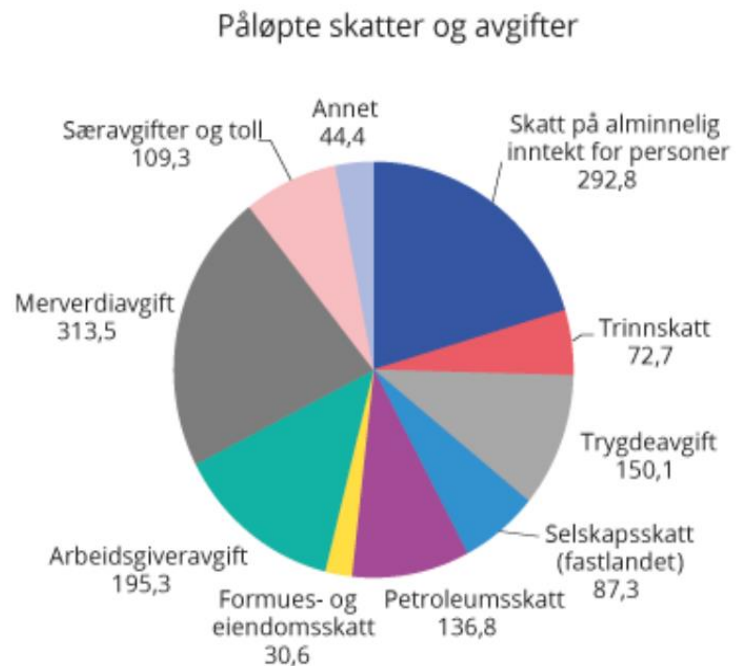
Selskapsskatten gir staten inntekter på i underkant av 100 mrd. per år. Noen eiere har i debatter foreslått å øke selskapsskatten. Denne skatten har trossalt sammenheng med resultatene til bedriften, men formuesskatt må betales uavhengig av om bedriften har negativt resultat eller ei. En økning på 1 prosentpoeng i selskapsskatten, fra 22 til 23 pst., ville øke provenyet med ca. 2,8 mrd. isolert sett. Man må imidlertid ta hensyn til at om Norge alene øker selskapsskatten så kan det bidra til at flere selskaper flytter mer av overskuddene sine til andre land, og dermed kan provenyet også bli langt mindre – og i verste fall negativt (en nylig SSB-studie peker faktisk i retning av akkurat det).

Utbytteskatt ligger under annet, og utgjør ca 22 mrd. i 2021

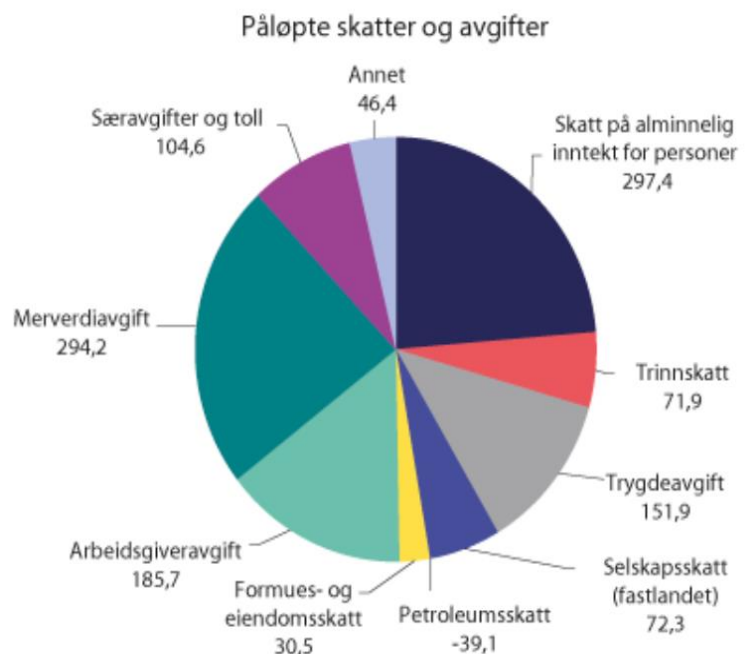
Et argument som blir brukt for økt formuesskatt er at det er formue utjevne. Den delen av formuesskatten som rammer næringsformue er konkurransehemmende for privateide bedrifter med eiere bosatt i Norge. Næringseierskap er forbundet med risiko, og det er ikke diskusjon rundt **risikoutjevning**.

88% av all formuesskatt i 2017 ble betalt av de med formuesskatt på næring, totalt 13 mrd. kroner. Av dette var 8,5 mrd. formuesskatt på næringskapital og 4,5 mrd. var formuesskatt på private eiendeler. 1,8 mrd. ble betalt i formuesskatt av personer som kun betalte formuesskatt på private eiendeler. [1]

Anslått av skatte- og avgiftsinntekter i 2020, laget før pandemien

Fordeling av skatt 2021 (basert på forhandling i revidert statsbudsjett)

Kilde: Statsbudsjettet

Konkurransehemmende

Studentforeningen på NHH har et konsulentselskap som har utarbeidet en rapport på bestilling av syv næringsforeninger. Oppdraget var å se på formuesskattens betydning på utflytting og det er basert på spørreundersøkelse med formuende personer med eierskap i norske bedrifter bosatt i utlandet, formuende personer bosatt i Norge og skattejurister. Rapporten har med flere relevante regneeksempler og simuleringer.

Tabell 15 i neste kolonne er tatt fra side 31 i rapporten. Alle de tre selskapene opererer i det samme markedet. Salmar og MOWI er notert på Oslo Børs. Cermaq ble tatt av børsen i 2014 da det ble kjøpt av japanske Mitsubishi Cooperation. Salmar har majoritetseiere som bor i Norge mens MOWI har eiere bosatt i utlandet eller institusjonelle. I denne simuleringen er det kun Salmar som har eiere som må betale formuesskatt og utbytteskatt, og med den beløpsstørrelsen er det åpenbart at det er konkurransehemmende. I denne bransjen er det en rekke andre familieeide bedrifter, som også rammes av denne skatten som Grieg Seafood, Nova Sea og mange flere langs norskekysten.

Tabell 16 fra side 38 simulerer nivået på formuesskatt eierne av Facebook og Amazon ville betalt hvis de bodde i Norge.

I dag er det kun Sveits og Spania som har formuesskatt i tillegg til Norge. Rapporten tar med argumentasjonen som ble brukt ved avskaffelse av formuesskatt i Sverige og Frankrike. Argumentene som går igjen for fjerning av formuesskatten har vært at den:

- hindrer økonomisk vekst
- diskriminerer mellom eiere av ulik nasjonalitet
- kan føre til tap av strategisk kontroll
- kan føre til tap av arbeidsplasser.

Anbefaler å lese side 43-46 i rapporten for utfyllende argumentasjon og historikk fra Frankrike som avskaffet formuesskatt i 2017 og Sverige som avskaffet formuesskatt i 2007.

Simulering – kun SalMar har denne eierkostnaden

SELSKAP	SALMAR	MOWI	CERMAQ
MARKEDSVERDI	66 280	109 266	32 896
EIERSKAPSANDEL	64,97%	70%	100%
LIGNINGSVERDI AKSJER	43 062	76 486	32 896
VERDSETTELSESRABATT	45%	45%	45%
GRUNNLAG FOR FORMUESSKATT	34 797	42 067	18 093
FORMUESSKATTESATS	0,85%	0,85%	0,85%
FORMUESSKATT (ÅRLIG)	296	358	154
OPPJUSTERINGSFAKTOR FOR UTBYTTE	1,44	1,44	1,44
SKATT PÅ UTBYTTE SOM KREVES FOR Å BETALE FORMUESSKATT (ÅRLIG)	130	157	68
SUM UTBYTTESKATT OG FORMUESSKATT	426	515	221

Tabell 15: Estimert formuesskatt (beløp i hele millioner kroner)

Gründer	Formuesskatt 0,85%	Formuesskatt 1,3%
Mark Zuckerberg	3,74 milliarder kroner per år	5,73 milliarder kroner per år
Jeff Bezos	7,21 milliarder kroner per år	11,03 milliarder kroner per år

Tabell 16: Utrekning av hvor mye to enhjørninger måtte betalt i formuesskatt i Norge med dagens satser, og ved forslag om økte satser.

Kilde: [4] NHHs Consulting, Formuesskattens betydning for utflytting, 2021,
<https://www.nhhsconsulting.no/post/rapport-formuesskattens-betydning-for-utflytting>

Største arbeidsgiver i distriktene

Familiebedrifters betydning for sysselsetting er størst i distriktene

Ny Analyse og BI har laget rapporter pr fylke, og her er Møre & Romsdal og Rogaland trukket frem som eksempler. I Møre og Romsdal er **32.100 arbeidsplasser** i bedrifter hvor eierne betaler formuesskatt. I Rogaland er **53.200 arbeidsplasser** i bedrifter hvor eierne betaler formuesskatt.

Formuesskatt betalt av innbyggere bosatt i Møre & Romsdal utgjorde **510 millioner** i 2016. Av dette var **320 millioner på næringskapital** mens 190 millioner var knyttet til private eiendeler. Formuesskatt betalt av innbyggere bosatt i Rogaland utgjorde **1,1 milliarder** i 2016. Av dette var **600 millioner på næringskapital** mens 500 millioner var knyttet til private eiendeler.

I Møre & Romsdal er **14.600 arbeidsplasser** i private bedrifter hvor eierne ikke betaler formuesskatt. I Rogaland utgjør dette **25.400 arbeidsplasser**. Det er små eller mellomstorebedrifter, og flere av dem er oppstartsbedrifter som enda ikke har mye eiendeler og anleggsmidler i balansen og lav ligningsformue.

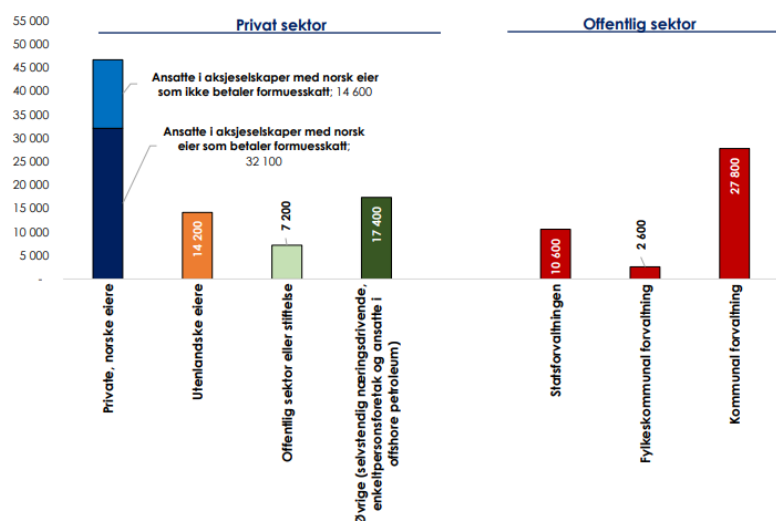
Rapporten om Møre & Romsdal:

<https://www.civita.no/assets/2021/06/Privat-eierskap-n%C3%A6ringsaktivitet-og-skattebidrag-Fylkesanalyse-M%C3%B8re-og-Romsdal.pdf>

Rapporten om Rogaland:

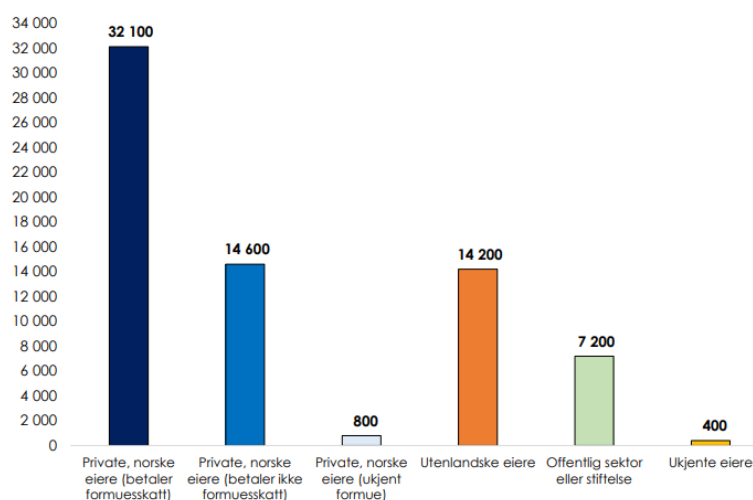
<https://www.civita.no/assets/2021/06/Privat-eierskap-n%C3%A6ringsaktivitet-og-skattebidrag-Fylkesanalyse-Rogaland.pdf>

Ansatte i Møre og Romsdal, fordelt etter sektor og eiergruppe (2016)

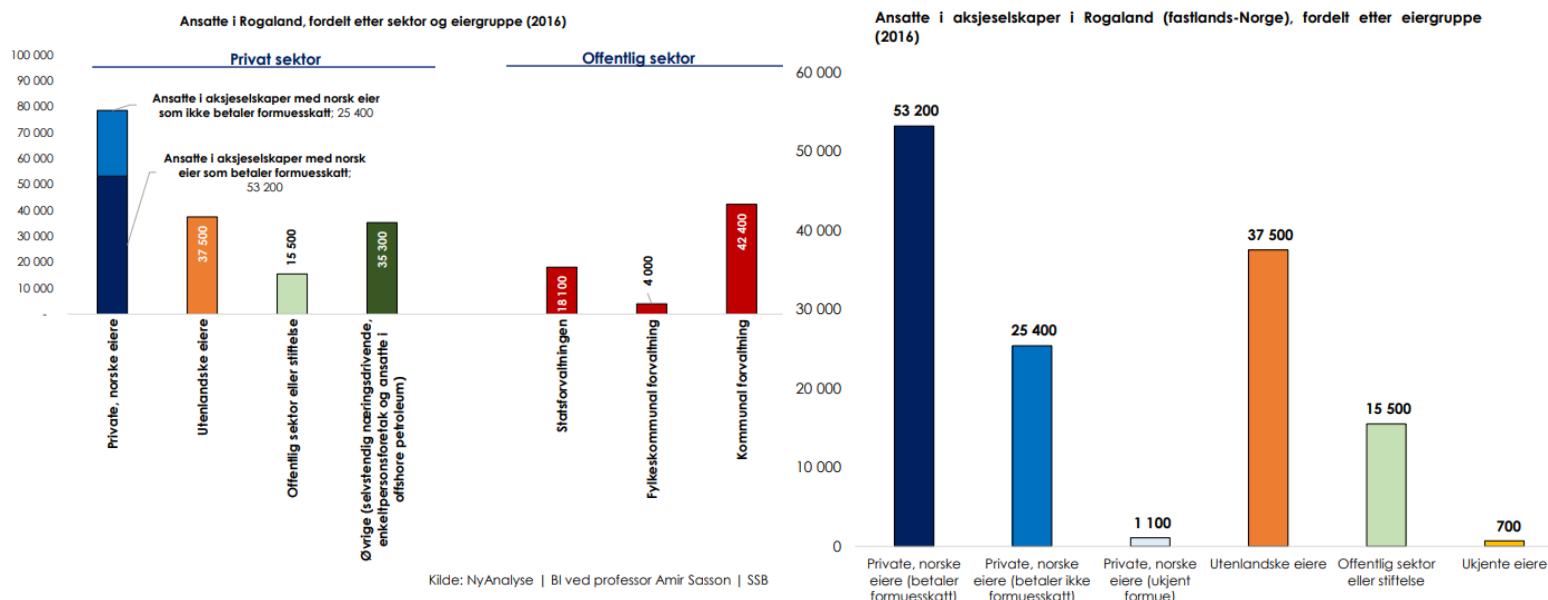

Kilde: NyAnalyse | BI ved professor Amir Sasson | SSB

Ansatte i aksjeselskaper i Møre og Romsdal (fastlands-Norge), fordelt etter eiergruppe (2016)

Ansatte i aksjeselskaper i Rogaland (fastlands-Norge), fordelt etter eiergruppe (2016)

Kilde: NyAnalyse | BI ved professor Amir Sasson | SSB

Skatteutvalg

Nytt skatteutvalg

18. juni 2021 satt regjeringen ned et nytt skatteutvalg som skal gjøre en helhetlig gjennomgang av skattesystemet. Utvalget skal vurdere hvordan vi kan ivareta sentrale utviklingstrekk, som teknologiutvikling, omstilling til grønn vekst, digitalisering og globalisering.

Formålet er å vurdere hvordan skattesystemet kan endres for å styrke produktivitetsveksten og konkurransekraften i norsk økonomi, bidra til en grønn omstilling og legge til rette for et sterkt og mangfoldig privat eierskap i norsk næringsliv.

Utvalget skal levere sin rapport i november 2022.

Sammensetning av utvalget:

Professor Ragnar Torvik, Trondheim (leder)

Professor Claire Winifred Armstrong, Tromsø

Partner/advokat Bettina Banoun, Oslo

Professor Benn Folkvord, Time

Dekan og professor Ola Kvaløy, Stavanger

Forskningsdirektør Linda Nøstbakken, Oslo

Førsteamanuensis Elin I. Sarai, Bergen

Professor Peter Birch Sørensen, København

Professor Karen Helene Ulltveit-Moe, Bærum

Professor emeritus Frederik Zimmer, Oslo

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/skatteutvalg-perspektiver-for-fremtidens-skatte-og-avgiftssystem/id2861485/>

Oppsummering

- Familiebedrifter er viktig for norsk næringsliv! **70%** av alle private bedrifter er familieeid og **536.600** er ansatt i bedrifter med eiere som betaler formuesskatt.
- Utenlandske eiere investerer i etablerte større virksomheter. Privat norsk eierskap er nødvendig for nyetablering og som eiere av mindre virksomheter.
- Det er urettferdig at det kun er norske eiere som betaler formuesskatt. Konkurrenter med utenlandske eiere eller offentlig eierskap har ikke denne eierkostnaden.
- Skatt på arbeidende kapital er konkurransehemmende for bedrifter med norske eiere som må ta ut verdier fra bedriften for å dekke eierkostnader.
- Skatt på arbeidende kapital hemmer entreprenørskap. Norske eiere med skatt på næringsformue er avhengig av å ha likvide midler tilgjengelig for å betale formuesskatt. Disse midlene kunne alternativt vært investert i oppstartsselskapet hvor eierne kunne bidratt med nyttig kompetanse og nettverk i tillegg til kapital.
- I distriktene er familiebedrifter overrepresentert og er en viktig premiss for utviklingen i lokalsamfunnet, ref. spesielt mange hjørnesteinsbedrifter [1]
- I følge professor Thore Johnsen, NHH, koster formuesskatten det norske samfunnet/nasjonalregnskapet mer enn dobbelt så mye som man tar inn via denne skatten (pga at private bedrifter må søke prosjekter med lavere risiko og derved lavere avkastning for samfunnet.)

Kilder / les mer

- Analyse av privat eierskap, næringsaktivitet og skattebidrag. Utført av BI og NY Analyse på oppdrag fra Civita. Inneholder en nasjonalrapport på 49 sider samt rapport pr fylke
<https://www.civita.no/okonomisk-frihet-og-utvikling/rapport-om-bedriftseierskap-naeringsaktivitet-og-skattebidrag>
- Beskatning av eiere av næringskapital i Europa Civita rapport på 22 sider fra 2021
<https://www.civita.no/publikasjon/beskatningen-av-eiere-av-naeringskapital-i-utvalgte-land-i-europa>
- Skatt og samfunnsbidrag – Civita rapport fra 2019 på 99 sider. <https://www.civita.no/publikasjon/skatt-og-samfunnsbidrag>
- NHHS Consulting har laget rapport på oppdrag fra 7 næringsforeninger. Rapporten på 52 sider inneholder flere beregninger på hvordan formuesskatten rammer og hemmer privat eierskap
<https://www.nhhsconsulting.no/post/rapport-formuesskattens-betydning-for-utflytting>
- EY & Family Business Norway utarbeidet februar 2021 en rapport over de 375 største bedriftene i Norge.
https://www.ey.com/no_no/unlocking-ambitions-of-private-businesses-and-their-owners/verdiutvikling-hos-aktive-norske-eiere
- Rapport fra BI med fakta om norske familiebedrifter
https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3182411
- Artikkel med eier Trine Lerum Hjellhaug fra Nettavisen 24. juni 2021
<https://www.nettavisen.no/okonomi/dagligvarekjempen-lerum-advarer-mot-sv-forslag-det-mest-skremmende-politikerne-snakker-om/s/12-95-3424144332>
- Artikkel med Hilde Midthjell i Nettavisen 6. mai 2021.
<https://www.nettavisen.no/okonomi/milliardar-i-strupen-pa-sv-partiet-forstar-ingenting-av-naeringslivet/s/12-95-3424122756>

Mer informasjon om Family Business Norway:

- Besøk nettverkets hjemmesider
<https://familybusinessnorway.no/>
- Family Business Network International
<https://www.fbn-i.org/>
- FBN har et samarbeid med FN organisasjonen UNCTAD for å mobilisere flere familiebedrifter til en mer bærekraftig fremtid <https://fbsd.unctad.org/>

Dette dokumentet er utarbeidet av Family Business Norway i 2021. For spørsmål kontakt Simone Møkster
Simone.mokster@familybusinessnorway.no